

סוגרים שבוע

מספרים ש...

"מפני שיבה מקום, והדרת פני זקן" (ויקרא יט, לב)
פלוגת החיילים ישיבה דוממת באודיטוריום המרכזי של הבסיס.
לפתע נכנס פנימה אדם מבוגר מאוד, כפוף שכם.
"כל מי שנסע היום באוטובוס מירושלים לבאר-שבע, שירים יד!"
קרא. רוב החיילים הרימו את ידם כשסימני שאלה על פניהם.
"זה פשוט לא יאמן! עומד לו אדם מבוגר ורוצה לעלות לאוטובוס
לבאר שבע, מחכה בדממה כמו כולם. אך כאשר מגיע אוטובוס
– כל החיילים מתחילים לדחוף, כולם מנסים לעלות על האוטובוס
על חשבון חבריהם... ממש 'ואהבת לרעך כמוך'. ואין שום
אפשרות לאדם מבוגר להילחם בעדר הצובאים על האוטובוס. זה
נראה לכם הגיוני שהוא יחכה כמה וכמה אוטובוסים עד שתינתן
לו האפשרות לעלות?". החיילים האדימו במבוכה. "וכשהוא כבר
סוף סוף עולה לאוטובוס, כל החיילים תופסים מקום וצוללים
לשינה עמוקה. איך אדם מבוגר אמור לעמוד כל הדרך מירושלים
לבאר שבע?". האיש נעץ בקהל החיילים מבט חודר, יצא מן
האולם, מותיר אותם נבוכים.
אחריו יצא מפקד הפלוגה ואמר: "תודה רבה לך, אדוני, על
שבאת לדבר עם החיילים". האיש מחה את אגלי הזעה ממצחו
ואמר: "לא יכולתי לשתוק". "ואני מצטער מאוד על עוגמת הנפש"
הוסיף המ"פ. "את הסליחה צריך לבקש מאותו איש מסכן שלא
היה לו אפילו את הכוח לבוא ולדבר פה" אמר האיש, והוסיף:
"אני בסך הכול הנהג..."

פיתחים שולחן שאלות לדיון משפחתי

- * **הורים** – "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ" (יט, ג) – מה עושים כשיש חילוקי דעות קשים עם ההורים? איפה עובר הגבול בין לכבד לבין לשמור על עצמאות ושליטה בחיים שלי?
- * **הערצה** – "אֶל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלֹהִים" (יט, ד) – בסביבה שלנו קשה למצוא עוד אנשים הסוגדים לאלילים של עץ ואבן, אך יש רבים המעריצים דמויות טלוויזיוניות ואומני בידור. מה דעתכם על התופעה? מה מביא נערה/ה להתמסר לדבר שכזה? האם התופעה קיימת גם ביחס לדמויות תורניות? מה הטוב ומה הרע שבה?
- * **ביקורת** – "הוֹכִיזוּ תוֹכִיזוּ אֶת עַמִּיתְךָ" (יט, יז) – למה אנשים לא אוהבים לקבל ביקורת? איך אפשר לתת ביקורת באופן שתתקבל?

מתוך הפרשה

תקציר: אחרי מות: עבודת יום הכיפורים במקדש * דיני שחיטה * איסורי עריות.
קדושים: חוקים ומשפטים בתחומים שונים * עונשי עריות.

מה יעשה אדם כשהוא נתקל במקרה בו מישהו מתנהג בצורה נבזית וחסרת התחשבות?
כיצד יגיב אדם למצב בו חברו עושה מעשה שנראה כאסור או שלילי?

הנטייה הטבעית של היא להתקומם, לכעוס ולשפוט את העומד מולנו לחובה. אך כנגד זה באה המשנה במסכת אבות ואומר "הוי דן את כל האדם לכף זכות".

אפשר היה לחשוב שההדרה הזו היא סוג של עצה טובה ומידת חסידות, כמו הדרכות אחרות המופיעות במסכת אבות. אך האמת היא שלדון את הזולת לכף זכות זוהי **מצוות עשה מהתורה** הנלמדת מפרשת השבוע. התורה אומרת "**בצדק תשפוט עמיתך**" (ויקרא יט, טו), חז"ל הסיקו מכאן בגמרא (שבועות ל, א): 'הוי דן את חברך לכף זכות' והרמב"ם אף מנה זאת במפורש כאחת מתרי"ג מצוות (קעז' בספר המצוות). כלומר, האופן בו אני מתייחס לזולת והצורך להביט עליו בעין טובה ולחפש את צד הזכות במעשיו אינו רק הצעה והמלצה או מנהג מיוחד לצדיקים גדולים, אלא חובה בסיסית המופנית לכל אדם מישראל.

כיצד לומדים את החובה הזו מן הפסוק "בצדק תשפוט עמיתך"? הרי לכאורה, להטות את הדין לכף זכות זהו בדיוק ההפך ממשפט צדק! אם אדם התנהג בצורה לא ראויה עליו לתת על כך את הדין ויש להתייחס אליו בהתאם להתנהגותו, לא כך?

התשובה לכך כפולה:

א. לא תמיד מה שנראה לנו בעיניים במבט ראשון הוא באמת מה שקרה. ההסתכלות האנושית היא חלקית, מצומצמת ולעיתים ישנם רבדים ונתונים שאינם לא ידועים לנו אך ביכולתם להשפיע על המשפט ולשנות אותו לגמרי.

ב. חז"ל דייקו בלשונם ואמרו "הווי דן את כל האדם לכף זכות". ברגע שלא מסתכלים רק על המעשה הנקודתי שלנגד עינינו אלא על כל המכלול, על האדם עם כל העבר שלו, קשייו והתמודדותיו, חולשותיו וחוזקותיו – גם היחס למעשה הנוכחי עשוי להשתנות.

אין ספק שלמצווה 'לדון לכף זכות' יש השפעות מרחיקות לכת על חיינו והרגשתנו, היא יכולה להציל את האדם מהרבה עבירות אחרות של כעס, לשון הרע, שנאה, נקמה, ולהעניק לו רוגע, שלוה ויחסים טובים יותר עם הזולת.

נקודה למחשבה: נסו להיזכר במקרה בו נתקלתם במעשה שהיה נראה במבט ראשון כחמור ושלילי, אך בהמשך התברר שהמציאות שונה לגמרי.